

știință. Aprofunda teoria cuantică, principiile entropiei. Citea filosofie, cu sentimentul că aceasta este învecinată cu știința.

Vitalie Răileanu caută în poemele sale sensul vieții, se ocupă de cercetare, face cultură și biblioteconomie, cunoaște știința marină, este un facilitator-moderator de excepție și un foarte bun vorbitor public.

Încă o similitudine îi apropie pe acești doi scriitori. Antoine de Saint-Exupéry era o prezență foarte plăcută, simpatică, inteligentă, elegantă, aristocrată, doctă. Vitalie Răileanu, la fel, este un chip simpatic, plăcut, cu o ținută vestimentară elegantă, inteligent, doct și aristocrat în comportament, în mișcare și poziție pe care și-o definește, în regulile pe care și le face.

Esența sa, însă, rămâne ascunsă ochilor noștri.

Fotografii: Biblioteca „Onisifor Ghibu”

CZU 070(478)(092)=135.1

RAIA ROGAC – EXPLORÂND VALORILE CULTURII NAȚIONALE

*Lilia DONICA,
șef interimar, Secția Comunicare, BM „B.P. Hasdeu”*

Pe 27 februarie 2024, la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, a avut loc lansarea celui de-al doilea volum semnat de jurnalista și cronicar cultural Raia Rogac – *Zidari întru veșnicirea neamului*. Este cea de-a douăsprezecea carte semnată de autoare, volumul de față fiind o continuare directă a volumului omonim apărut în anul 2020 la aceeași editură – „Zodia Fecioarei” din Pitești (România). Volumul a fost realizat în cadrul proiectului cultural „Podul de reviste”, inițiat de revista *Curtea de la Argeș* împreună cu revista *Literatura și Arta*. Proiectul are drept misiune edificarea punților culturale între Republica Moldova și România, promovând astfel unitatea și solidaritatea națională prin intermediul literaturii și jurnalismului.

În cele peste 300 de pagini ale cărții lansate, Raia

Rogac a reunit materiale dedicate personalităților marcante de pe ambele maluri ale Prutului, precum: Galina Vieru, Dumitru Bolboceanu, Iurie Colesnic, Lidia Kulikovski, Victoria Rocaciuc, Parascovia Onciu, Vladimir Beșleagă, Aliona Grati, Vasile Didic, Eugenia Bulat, Svetlana Cojocar, acad. Mihai Cimpoi, Constantin Toma, Iuliana Gorea-Costin, Mihai Țăruș, Iulian Filip, Constantin și Alexandra Tănase, Natalia Procop, Ion Zderciuc, Liliana Condraticova, Andrei Vartic, Ion Hadârcă, Majestatea Sa Margareta, custodele Coroanei României. Autoarea a oferit o privire detaliată asupra contribuțiilor acestora la evaluarea culturii și a identității românești, utilizând stilul narativ captivant, creând imagini vii și autentice a subiectelor abordate, reușind să surprindă nu doar faptele istorice, ci și emoțiile și viziunile umane, oferind astfel cititorilor o perspectivă profundă și personală asupra evenimentelor. Raia Rogac nu se ferește să abordeze subiecte sensibile și controversate, ceea ce conferă o autenticitate și o relevanță a cuprinsului. Fiecare interviu este o redescoperire a unei personalități, portretizând astfel prezența sa sensibilă în contextul valorilor create prin destin și inspirație.

Zidari întru veșnicia neamului este mai mult decât o colecție de interviuri. Este un manifest al prieteniei și al solidarității culturale dintre România și Republica Moldova, reflectând eforturile comune de unificare culturală și națională. Cartea reprezintă un document istoric valoros, oferind o perspectivă unică asupra evoluției culturale a celor două națiuni-surori în ultimele decenii. Lucrarea este esențială pentru toți cei interesați de istoria și cultura românească.

Cartea este prefațată de către scriitorul Marian Nencescu și completată cu o notă editorială din partea acad. Gheorghe Păun.

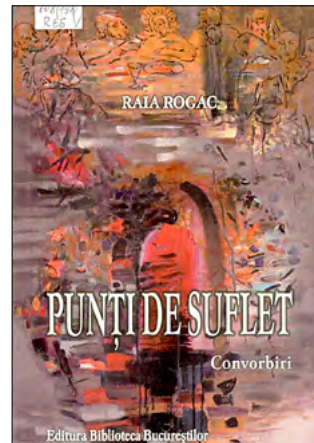

Ambasadoarea Iuliana Gorea-Costin subliniază, pe coperta a IV-a a volumului, că jurnalista Raia Rogac, fiind o prezență discretă, cu o capacitate rară de a identifica între oameni – Omul, alege dintr-un tumult cu de toate: frumosul, inteligența, spiritul în manifestare: „Aflată mai mult între redacții și biblioteci, Raia Rogac este mereu prezentă în cadrul lansărilor de carte, de unde vine către cititor cu descrieri minuțios elaborate și, esențial, cu un fel aparte de a descoperi și transmite mesajul autorilor. O face cu atâta dăruire și dragoste de oameni nu doar în reportaje, ci și în dialogurile împletite cu percepții și atitudini

proprii față de relațiile interviuatului, încât orice interviu realizat de Raia Rogac vine cu o completare unică, ceea ce reușește să sustragă din trăirea semenilor. Astfel, dialogurile purtate cu academicieni, scriitori, oameni de cultură sau oameni politici devin creații literare ce reflectă și frământările personale, din care desprindem nu doar eroii, ci și încercările timpului pe care îl trăim”.

Raia Rogac s-a născut pe 16 ianuarie 1954 în satul Pelenia, r-nul Drochia, într-o familie de oameni gospodari: tatăl – Andrei, fiind unul dintre cei mai cunoscuți fântânari din sat, iar mama – Tecla, pe

lângă trudozilele în colhoz, avea grijă de copii, de gospodărie, reușind și să croșeteze, să țasă etc. Baștinei sale autoarea a dedicat monografia *Pelinia – nume de legendă*, premiată în cadrul Salonului de Carte din Chișinău în anul 2010.

În anul 2023, Raia Rogac a devenit laureata Premiului Academiei de Științe a Moldovei pentru promovarea științei în mass-media (pentru anul 2022). „Știința și promovarea oamenilor de știință” este una din temele abordate în permanentă

de Raia Rogac în reportaje și interviuri la Radio Moldova, în comunicate și interviuri la Agenția Informațională de Stat „Moldpres”, în presa scrisă din Republica Moldova, România, SUA (în special, în revistele *Academica*, *Curtea de la Argeș*, *Destin Românesc*, *Glasul Națiunii*, *Națiunea*, *Revista Română*, *Biblioteca Bucureștilor*, *BiblioPolis*, *Lumină lină*, *Literatura și arta*. O bună parte din articolele, interviurile, cronicile și recenziile despre știință, savanți și lucrările acestora, se cuprind în cărțile autoarei.

Ciclul de materiale publicate de Raia Rogac în anul 2022 cuprinde mai multe interviuri cu academicienii Mihai Cimpoi, Eugen Doga, membru-corespondent Svetlana Cojocar, dr. hab. Aliona Grati, dr. Maria Cosniceanu, dr. Victoria Fonari, primarul de Buzău Constantin Toma (care, însoțit de un grup de savanți din România, a participat la organizarea Simpozionului științific dedicat prim-ministrului Unirii Alexandru Marghiloman) etc.

Jurnalista muncește mult, dar cu plăcere, deoarece, după cum menționează și ea, „atunci când muncești cu plăcere, nu obosești, însă și aici este o condiție – mai întâi să placă celor care așteaptă produsul, apoi să-ți placă ție. Să-ți faci munca așa ca să nu «fie cum o fi»”. Definiția vieții Raiei Rogac este **rostul și munca** (din

interviul realizat de Pavel Popa, în *Realități culturale, revistă de etnografie, folclor și cultură contemporană*, nr. 12/2013, p. 19).

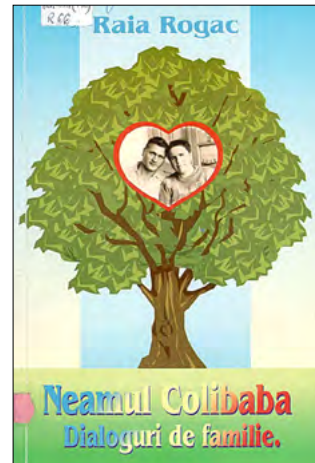
Evenimentul de lansare a volumului *Zidari întru veșnicirea neamului* de Raia Rogac a fost moderat de către academicianul Mihai Cimpoi, care a subliniat că „autoarea nu doar angajează în dialog spre a afla modul în care cei interogați gândesc statutul culturii și al omului de cultură, ci și spre a portretiza, a le fixa prezența sensibilă în contextul valorilor care se

crează prin destin, lucrarea divină a inspirației, dar și lupta de zi cu zi împotriva obstacolelor, mentalității vechi, dezinteresului persoanelor supuse, opacității celor insensibili la bunurile imateriale. Raia Rogac ne ajută să cunoaștem cu mult mai multe lucruri și din interior, dar chiar forul lor sufletesc, din «tainele» inimii, dar și a cugetului».

În calitate de invitați speciali, la eveniment au participat: Svetlana Cojocaru, vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM); Liliana Condraticova, secretar general al AȘM; ambasadoarea Iuliana Gore-Costiun; Ivan Pilchin, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova; Doina Dabija, redactor-șef al hebdomadarului *Literatura și arta*, președinta Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, filiala din Chișinău; scriitori, critici literari, oameni de cultură și prieteni ai protagonistei.

Grație faptului că Raia Rogac este Cetățean de onoare al satului Pelinia, Sala cu coloane a Bibliotecii Centrale a fost arhiplină de consătenii ei, care au venit la eveniment împreună cu primarul Liuba Pripa, Svetlana Gureanu, directoarea muzeului din sat, și Maria Grumeza, directoarea grădiniței „Clopoțel”.

Evenimentul a început cu un mesaj de felicitare și recunoștință din partea directorului general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, dr. Mariana Harjevschi, care a subliniat rolul remarcabil al protagonistei în calitate de cronicar al activităților Bibliotecii

Municipale, remarcând și faptul că, pe lângă cronici sau eseuri, Raia Rogac menține și o rubrică permanentă în cadrul revistei *BiblioPolis* – dialoguri magistrale cu scriitori, bibliotecari, personalități notorii ale culturii.

Marina Morozova, deputată PAS și băștinașă a satului Pelinia, a ținut un discurs emoționant în care a subliniat importanța și rolul meleagurilor natale, locul copilăriei care va uni întotdeauna toți băștinașii, adăugând că succesul unei persoane din comunitate este deopotrivă succesul tuturor locuitorilor din Pelinia.

Svetlana Cojocaru, vicepreședinte al AȘM, a vorbit într-un mod deosebit despre cel de-al doilea volumul *Zidari întru veșnicirea neamului*. Dumneaei a dat citire unor citate a autorului american Jack Canfield, care sunt pe potrivă volumului prezentat: „Sunt

două lucruri esențiale care te vor face înțelept – cărțile pe care le citești și oamenii pe care-i întâlnești”; „Cărțile pot deschide noi lumi de cunoștințe și perspective, oferindu-ne o multitudine de informații și idei din care să ne inspirăm în timp ce navigăm în viață. Iar atunci când ne înconjurăm de persoane înțelepte, beneficiem de experiențele, perspectivele și viziunile lor. Având la dispoziție aceste două resurse puternice, nu există nicio limită în ceea ce poți realiza”. Vicepreședintele AȘM a sugerat că, dacă vom deschide cartea la orice pagină, vom găsi neapărat ceva nou, captivant, emoționant, aflând

despre unele trăsături și experiențe inedite ale celor pe care deja îi cunoști. Totodată, dumneaei a menționat și despre faptul că materialele incluse în volum sunt publicate și în revista de cultură *Curtea de Argeș*, care alocă un spațiu important promovării rezultatelor cercetării și cercetătorilor de pe ambele maluri ale Prutului.

Liliana Condraticova a remarcat că Raia Rogac poate fi un mentor valoros în arta comunicării, iar prin lucrările domniei sale ne face să știm că cel mai important lucru e drumul spre bibliotecă, deoarece aici avem oportunitatea să ne formăm ca oameni, astfel Bibliotecile fiind fundamentale pentru dezvoltarea durabilă a societății.

Un discurs remarcabil a fost susținut de scriitorul Ivan Pilchin, care a menționat că a avut bucuria să o cunoască pe doamna Raia Rogac în anul 2020, atunci când s-a alăturat echipei redacționale a revistei *BiblioPolis*, editate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău: „Interviurile remarcabile realizate de doamna Raia Rogac cu personalități din domeniul culturii (scriitori, muzicieni, bibliotecari, pedagogi), pentru fiecare număr al revistei noastre, constituie una dintre cele mai prețioase componente ale acesteia. Profesionalismul său excepțional,

cunoștințele vaste și cultura umană bogată transformă aceste interviuri în portrete memorabile, în care fiecare detaliu este semnificativ. Raia Rogac se distinge ca un observator fin și perspicace al procesului cultural din spațiul nostru. Consemnările sale cu privire la diverse evenimente, de la programe comunitare la festivaluri literare sau lansări de carte, atestă importanța și valoarea acestora, precum și contribuția semnificativă a oamenilor implicați în organizarea lor. Prin tot ce face, cu multă dedicație și dragoste, Raia Rogac promovează valorile culturii românești, susține vie memoria culturală și îngrijește limba română, atât în forma scrisă, cât și în cea vorbită. Cu prilejul acestei lansări și a frumoasei sale aniversări, aș vrea să adresez doamnei Raia Rogac sincere cuvinte de admirație colegială și urări călduroase de sănătate și bucurii în continuare”.

În cadrul lansării, de asemenea, au vorbit: doamna Ludmila Țurcanu, director al bibliotecii din satul Pelinia, scriitoarea Eugenia Bulat, actrița Ninela Caranfil, scriitoarea Victoria Fonari, profesoara Alexandra Tănase, jurnalista și scriitoarea Valeria Dascăl, Parascovia Onciu, directorul Bibliotecii „Transilvania”, profesorul Victor Băbălău, ex-conducătorul bancar Grigore Furtuna ș.a. Evenimentul a fost înnobilit cu un moment muzical interpretat de Valeriu Mocanu, președintele Asociației Națiunii Române, interpret de muzică populară și patriotică.

În cadrul evenimentului, autoarea a vorbit despre motivațiile care au stat la baza creației sale, evidențiind importanța cercetării și a documentării pentru păstrarea identității culturale și a valorilor naționale. De asemenea, publicul prezent a avut ocazia să surprindă fragmente originale din volum și să interacționeze.

Prin volumul *Zidari întru veșnicirea neamului*, Raia Rogac continuă să îmbogățească patrimoniul nostru cultural, aducând în prim-plan teme și aspecte esențiale ale istoriei și tradițiilor naționale. Lansarea volumului a marcat nu doar un moment important în cariera omului de cultură Raia Rogac, ci și o contribuție semnificativă la promovarea valorilor culturale și a patrimoniului național prin intermediul cuvântului scris.

Fotografii: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”